

CENTRE D'ESTUDIS ARANESI

APPMC APPMO

Centre Cultural Català del Vallespir

terra dels avis

IECAU INSTITUT D'ESTUDIS COMARCALS DE L'ALT URGELL

Àmbit de Recerques del Berguedà

GRC GRUP DE RECERCA DE CATALUNYA www.recercaocentercanyo.org

CECR Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès

AMICS DE BESALÚ I EL SEU COMTAT

21es TROBADES CULTURALS PIRINENQUES

CONFLICTES BÈL·LICS AL PIRINEU

Dissabte 19 d'octubre del 2024 a l'Espai Cràter, carrer Macarnau 55, 17800 Olot (Garrotxa)

PROGRAMA MATÍ (de les 9,00 a les 13,00 hores)

Benvinguda Josep Berga i Vayreda, alcalde d'Olot

Salutació Xevi Collell, director de l'Espai Cràter

Introducció Narcís Figueras i Capdevila, president de la Coordinadora de Centre d'Estudis de Parla Catalana

Presentació Miquel Àngel Fumanal i Pagès, president del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca (PEHOC)

- **L'Alt Llobregat durant la Tercera Guerra Carlina.** Rosa Serra i Rotés, historiadora i presidenta de l'Àmbit de Recerques del Berguedà.
- **Intents d'escapatòria de la lleva del biberó de l'exèrcit republicà en la Guerra Civil Espanyola: alguns exemples de Ribes de Freser dels anys 1938 i 1939.** Miquel Sitjar i Serra, Camp d'Aprenentatge del Ripollès.
- **La Guerra dels Segadors i Andorra: Pau Claris, canonge de la catedral de la Seu d'Urgell, i el bisbe d'Urgell Pau Duran.** Domènec Bascombe i Grau, historiador i arxiver del Comú de Canillo.
- **Tombes dels Bisbes d'Urgell i coprínceps d'Andorra del segle XVII a l'església de Sant Martí d'Areny de Noguera (Comtat de Ribagorça).** Carles Barrull Perna, historiador, Centre d'Estudis Ribagorçans.
- **Creuar els Pirineus per acabar a Caldes: l'internament de fugitius de la Segona Guerra Mundial a Caldes de Malavella l'any 1943.** Marc Martínez i Comas, mediambientòleg, Centre d'Estudis Tossencs i Centre d'Estudis Selvatans.
- **"Desde aquí la deserción tiene pena de la vida": la frontera com a salvavides al Pirineu basc.** Xabier Kerexeta Erro, tècnic d'etnografia de la Diputació Foral de Guipúscoa.

Pausa (10,45-11,00 h)

- **Cavallers de Calonge i Sant Antoni contribuïren a la victòria naval de les illes Formigues.** Joan Molla i Callís, llicenciat en Dret, i Esther Loaisa i Dalmau, llicenciada en Geografia i Història, Vicepresident i Secretària de l'Ateneu Popular de Calonge i Sant Antoni.
- **El noi de la xamba. Pere Dosta Fossas, un pilot republicà de Ribes de Freser.** Axel Baiget i Morrerres, historiador Centre d'Estudis Selvatans del Camp; Mar Pareja i Ruiz, arqueòloga Centre d'Estudis Selvatans del Camp; Manel Giné i Mateu, Museu-Arxiu Doctor Pere Virgili; Núria Ribas i Caballero, historiadora i arqueòloga.
- **L'escenari de la batalla del Toix.** Antoni Llagostera i Fernández, periodista i historiador, expresident del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès.
- **Els diaris personals com a font per a conèixer el modus vivendi dels soldats a les trinxeres.** Oriol Riart i Arnalot, historiador, bibliotecari d'Esterrí d'Àneu i arxiver de l'Arxiu de les Valls d'Àneu.
- **El combat de Vallcebolera, octubre de 1944.** Jean-Louis Blanchon, doctor en Història.
- **La cohabitació amb els francesos del notari de Llançà durant la Guerra Gran.** David Moré i Aguirre, historiador i arxiver, Centre d'Estudis Tossencs.

12,30 h Presentació del llibre *La protecció del territori pirinenc. 20es Trobades Culturals Pirinenques, realitzades al Monestir de Sant Pere de Rodes, a l'Alt Empordà, el 28 d'octubre del 2023.* Josep Santesmases i Ollé, coordinador de les revistes *Frontissa digital* i *Plecs d'Història Local*

Ponències no presencials directament per al llibre

- **Les cançons carlines de Miquel Clarà i Cabruja. La batalla del Toix.** Tura Clarà i Vallès, historiadora i expresidenta de l'associació Amics de Besalú i el seu Comtat.
- **Cerneres 1944: l'última batalla de l'Alt Urgell.** Carles Gascon i Chopó, doctor en Història, professor a la UNED, IECAU.
- **Andorra i la I Guerra Mundial: refugi de desertors (i niu de contrabandistes).** Andrés Luengo López, periodista, director del diari Bondia.
- **La guerra de Successió a l'Alta Ribagorça: els episodis de 1711.** Ignasi López Trueba, arquitecte i doctorand en Història (Centre d'Estudis Ribagorçans).

Patrocinen:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

CENTRE
D'ESTUDIS
ARANESI

APPMC
APPMO

CASAL del CONFLENT

Centre Cultural Català del Vallespir

Institut d'Estudis
Empordanesos

Centre
Centro
Centro
Estudis Ribagorçans
Estudios Ribagorçanos
Estudios Ribagorçanos

IECAU
INSTITUT D'ESTUDIS
COMARCALS
DE L'ALT URGELL

À
Àmbit de Recerques
del Berguedà

GRC
GRUP DE RECERCA DE CERDANYA
www.recercacerdanya.org

CECR
Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès

PATRONAT
D'ESTUDIS HISTÒRICS
D'OLOI I COMARCA

terra dels avis
Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca
AMICS DE BESALÚ
I EL SEU COMTAT

ASSOCIACIÓ D'HISTÒRIA RURAL

21es TROBADES CULTURALS PIRINENQUES CONFLICTES BÈL·LICS AL PIRINEU

PROGRAMA TARDA (de les 15,00 a les 19,00 hores)

- **La Guerra Gran a la Vegueria de Besalú.** Joan López Carrera, professor jubilat, Amics de Besalú i el seu Comtat.
- **Els berguedans a l'exili 1936-1963. Supervivència, resistència i solidaritat.** Hèctor Aranda i Jaraba, periodista.
- **Andorrans, soldats i Andorra, camp base de tropes foranes. Segles XV a XVIII.** Meritxell Mateu i Pi, historiadora, professora a l'Escola Andorrana de Batxillerat i doctoranda a la Universitat de Vic.
- **El cònsol desconsolat: l'exèrcit borbònic francès i el segrest dels cònsols i canonges de la Seu d'Urgell l'any 1711.** Lluís Obiols i Perearnau, historiador i arxiver, president de l'IECAU.
- **Murèth 1213.** Francesc Sangar, president de l'Associació d'Amics de la Sapiència Occitana.
- **L'Andorra desconeguda dels anys 1940.** Claude Benet i Mas, professor de llengües i historiador (SAC).
- **Algunes notes de les Guerres a Berga i comarca al segle XIX.** Ramon Felipó i Oriol, advocat i dinamitzador del Berguedà.
- **La partida de carlins de casa Rossell.** David Mas i Canalís, historiador.
- **Què és el Parc dels Búnquers de Martinet i Montellà a dia d'avui?** Marc Pont i Fitó, sociòleg, màster en Història Contemporània i Mon Actual, equip del Parc dels Búnquers de Martinet i Montellà de Cerdanya.
- **Un episodi inèdit de la Guerra dels Matiners a Olot: la crònica dels Bolós.** Miquel Àngel Fumal i Pagès, doctor en Història de l'Art.

Pausa (16,45 h – 17,00 h)

- **El camí dels Bons Homes: rememorant la fi del somni catalano-occità i la croada contra els càtars.** Montse Subirana i Malaret, doctora en psicologia i escriptora.
- **La sang del Pirineu a l'Àfrica: els urgellencs a la Guerra del Rif (1920 - 1926).** Daniel Fitó i Erill, historiador, graduat en Història, IECAU.
- **De Puigcerdà a Oveja (Cerdanya), els germans Maranges protagonistes de la Guerra Civil espanyola i de la Resistència a l'Estat francès.** Andreu Balent, historiador i president de l'APPMQ/APPMC.
- **La Wehrmacht a Andorra: un apunt sobre un incident curiós.** Alan Ward i Koeck, doctor en Societat de la Informació i professor, membre de la junta de la SAC.
- **Conflictes bèl·lics, avui, als Pirineus Orientals.** Miquel Arnaudies, president del Centre Cultural Català del Vallespir.
- **Andorra i el pas de fugitius jueus durant la II Guerra Mundial (de la revista 'Reporter' a 'La passadora': mistificació, llegenda i realitat).** Andrés Luengo López, periodista, director del diari Bondia.
- **El pas d'Hannibal per Cerdanya. Hipòtesis i evidències arqueològiques** Oriol Olesti i Vila, doctor en Història Antiga i professor de la UAB, i Jordi Pasques i Canut, excursionista IECAU, SAC i GRC.
- **L'operació Reconquesta de Espanya. L'intent d'ocupació guerrillera de la Vall d'Aran.** Raül González i Devís, doctor en Història.

Debat final Cloenda

Ponències no presencials directament per al llibre

- **Relació de conflictes, combats i guerres al Pirineu.** Antoni Llagostera i Fernández, periodista, historiador i ex-president del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès.
- **Les restes del front del Pallars al Tossal de Sant Joan de Vilamur.** Oriol Riart i Arnalot, historiador, bibliotecari d'Esterrí d'Àneu i arxiver de l'Arxiu de les Valls d'Àneu.
- **Resistir a l'oblit: la fossa de l'Hostal d'Aidí.** Cristina Simó i Espinosa, investigadora, i Verònica Rapalino i Notario, historiadora i arxivera, IECAU.

Es preveuen activitats complementàries per confirmar : projecció del documental "Valadredo" (25 minuts); mostra (amb música) de romanços carlins

Diuenge 20 : excursió al Serrat del Toix per als més preparats; visita al Museu Espai Cràter (11,30 a 12,30 h)

Patrocinen:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

IDAPA
Institut per al Desenvolupament
i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
Institut entant Desenvolupament
era Promoció deth Naut Pirinèu e Aran